

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1935 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion angående utredning rörande ändrade grunder för rätt till pension från flottans pensionskassa åt f. d. båtsmän.

I en inom första kammaren väckt motion, nr 32, vilken hänvisats till bankoutskottets förberedande behandling, har herr *Bergström* hemställt, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida och i vad mån pensioner eller understöd skulle kunna beredas de f. d. båtsmän, vilka avgått från sin tjänst utan att hava uppnått för pensionsrätt stadgad ålder, och jämväl anhålla, att Kungl. Maj:t — om utredningen för- anleder — måtte för riksdagen framlägga förslag i ärendet.»

Till stöd för sitt yrkande har motionären anfört följande:

»Enligt förslag uti 1887 års statsverksproposition beslöt riksdagen att ställa det dåvarande båtsmanshållet på vakans för att i dess ställe uppsätta en sjömanskår. I den kungl. propositionen framhölls, att, därest det skulle visa sig behövt att påskynda manskapets vid båtsmanshållet avgång, detta lämpligast skulle kunna ske genom att tillförsäkra båtsmännen pensionsrättigheter vid tidigare ålder än den därför bestämda. Vakanssättningen skulle äga rum med en övergångstid av 8 år. Av de yngre båtsmännen skulle så många, som därtill vore lämpliga och villiga, intagas i sjömanskåren.

För de båtsmän, vilka av olika anledningar icke blevo överflyttade till den nybildade sjömanskåren, blev ställningen betydligt försämrad. De voro 'vakanssatta' och kunde icke räkna på vare sig vidare utbildning eller befordran, och då deras förhoppningar om framkomst inom yrket sålunda blevo svikna, tvingades många av dem av omständigheterna att begära avsked från tjänsten. Kvar stannade båtsmän, som på grund av tjänsteålder ansågo sig kunna fortsätta sin båtsmanstjänst så länge, att de kunde komma i åtnjutande av pension.

Enligt uppgift av flere f. d. båtsmän, inbetalade de vid båtsmanshållet anställda viss avgift till pensionskassa. Huruvida så varit förhållandet har av undertecknad ej kunnat utrönas.

Den härovan först omnämnda kategorien båtsmän, vilka tjänstgjorde kortare tid än 15 år och sålunda enligt av riksdagen fattat beslut icke kunnat erhålla pension, hava nu alla kommit till hög ålder, och de flesta av dem äro oförmögna att i någon vidare mån genom arbete bidra till sitt uppehälle. I de fall, då till dem utgår pensionsunderstöd, är detta ej tillräckligt att hålla nöden från deras dörrar.»

Hos Kungl. Maj:t gjorde vissa till pension ej berättigade f. d. båtsmän vid Östergötlands båtsmanskompani i en den 6 oktober 1934 dagtecknad

Bihang till riksdagens protokoll 1935. 8 saml. Nr 37.

skrift — under anförande av i huvudsak samma skäl, som i den nu förevarande motionen åberopats — framställning i syfte att åtgärder måtte vidtagas för beredande åt dem av pensionsförmån.

Direktionen över flottans pensionskassa yttrade i avgivet utlåtande i ärendet huvudsakligen följande:

Enligt Kungl. Maj:ts förnyade förordning och reglemente för amiralitetskrigsmanskassan den 26 oktober 1838 blevo båtsmän, som tjänat kronan 20 år från 20 års ålder, berättigade till pension.

Jämlikt kungörelsen den 13 mars 1931 angående ändrade villkor för pension genom flottans pensionskassa till avskedad båtsman, skall avskedad båtsman, som innehar minst 15 tjänsteår, och som under tjänstetiden skickat sig redligt och väl, från och med den 1 juli 1931 komma i åtnjutande av pension genom pensionskassan, såsom om han tjänat i minst 20 år från 20 års ålder.

Därest avskedad båtsman icke kan räkna minst 15 tjänsteår, är han alltså icke berättigad till pension genom flottans pensionskassa. Något avsteg från bestämmelsen om nämnda minsta pensionsberättigande tjänstetid har hittills icke skett, utan har Kungl. Maj:t i de fall, då ansökan härom inkommit, lämnat denna utan bifall. Däremot har Kungl. Maj:t upprepade gånger tillerkänt avskedade båtsmän, vilka icke varit berättigade till pension, men styrkt sig vara i behövande levnadsvillkor, engångsgratifikationer från sjöförsvarets anslag till extra utgifter.

Som framgår av utav direktionen införskaffat utdrag ur kompanirullan, innehar ingen av de sökande för pensions erhållande stadgad tjänstetid av 15 år.

Beträffande de sökandes uppgift, att de under sin tjänstetid erlagt avgifter till »pensionskassan för avskedade båtsmän» varav skulle följa, att de »borde ha en obestriddig rätt till delägarskap i denna kassa», anföres följande.

Intill utgången av år 1876 var en mindre årlig avgift — 50 öre — till dåvarande amiralitetskrigsmanskassan föreskriven för gemenskapen vid flottan. Efter det pensioneringen av nämnda gemenskap med år 1877 övertagits av statsverket, upphörde dessa avgifter att utgå. De sökandes uppfattning om delägarskap i en pensionskassa för avskedade båtsmän torde alltså bero på något misstag. I alla händelser förefinnes icke något sådant delägarskap för dem i flottans pensionskassa.

I en de sökandes skrivelse vidfogad bilaga göres gällande, att de sökande skulle tvingats att avgå, innan de uppnått så lång tjänstetid, att pension kunde tilldelas dem. Med anledning därav må framhållas, att avsked meddelades båtsman endast på egen begäran med rust- och rothållarens samtycke eller på grund av kassation eller dåligt uppförande. Ifrågavarande uppgift är alltså oriktig.

På grund av vad sålunda anförts, får direktionen hemställa, att förevarande ansökan måtte av Kungl. Maj:t lämnas utan bifall.

Genom beslut den 1 februari 1935 fann *Kungl. Maj:t* ifrågavarande framställning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Utskottet. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har det genom motionen framförda spørsmålet nyligen varit underställt Kungl. Maj:ts prövning utan

att föranleda till någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Vid sådant förhållande och då ändrade grunder för erhållande av båtsmanspension så sent som år 1931 blivit på förslag av Kungl. Maj:t antagna av riksdagen, har utskottet icke funnit skäl föreligga att tillstyrka, att riksdagen skulle i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning åsyftande ändring av gällande villkor för båtsmanspensions erhållande. Att märka är även att, såsom direktionen över flottans pensionskassa i sitt ovan intagna utlåtande upplyst, Kungl. Maj:t upprepade gånger i särskilda fall tillerkänt f. d. båtsmän, vilka icke varit berättigade till pension men befunnit sig i behövande omständigheter, gratifikationer. Denna möjlighet att erhålla viss ekonomisk hjälp står alltså alltjämt öppen för vederbörande, därest ansökan därom göres hos Kungl. Maj:t, och Kungl. Maj:t finner skäl föreligga för beviljande av engångsunderstöd.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion I: 32 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 april 1935.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar *Lindgren, Lindley, Ernfors, Ström* i Lidköping, *Ehrnberg, Nilsson* i Mölndal och *Bodin*;

från a n d r a kammaren: herrar *Leffler, Bäcklund, Laurén**, *K. A. Westman, Paulsen, Andersson* i Falkenberg och *Elmroth*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.